

villien og tillige Arbejdsevnen; det vil svække Moralen og lade dem, som tilsyneladende nyder godt deraf, tage Skade, saa at de bliver mindre gode Medlemmer af Samfundet, og det er jo ikke Hensigten med vor Lovgivning at skabe saadanne. Der er ingen, der misunder Arbejderne en god eller endogsaa en stor Løn, naar den blot ikke bliver saa stor, at Erhvervene ikke kan bære den, saa at Forbruget tvinges over paa udenlandske Varer eller — hvad der nok kan være nogen Fare for — nyttige Foranstaltninger hemmes derved eller den allerede nu truende Bølgning forværres.

I en vis Henseende tror jeg, det vil være ganske gavnligt, at der nu kommer en stor Del nye Statsskatteydere til. Man har i visse Kredse maaske ikke før tænkt saa dybt over, at der maa tages Hensyn til Statskassen, og det er altid farligt at kunne kræve, uden at det koster en noget. Alle Kravs Gennemførelse bør prompte føles som et Skattetryk, saa tænker man nøjere over Forholdene; jo flere der bliver interesseret i en fornuftig Statshusholdning, des før kommer vi ud af det Uføre, hvori vi faktisk befinder os. Hvis alle Reformere, der krævedes, øjeblikkelig viste sig paa Skattebilletten, vilde vedkommende, enten han var en større eller mindre Skatteyder, straks spørge sig selv: Hvad er Grunden til denne Stigning? og straks selv kunne svare: Jo, det var den og den Reform, som jeg selv ønskede, men jeg havde jo rigtignok ikke tænkt mig, at den vilde medføre det Resultat. I saa Henseende er det ganske ligegyldigt, om Skattebilletten lyder paa 2 Kr. eller paa 2000 Kr. Det er slet ikke Skattens Provenu, jeg taler om, men det pædagogiske Moment, at den, der ser sin Skattebillets Beløb stige med et vist Beløb, selv om om det kun er 25 eller 50 Øre, kommer til at gøre sine Overvejelser og gøre sig klart, at Statskassen ikke, som man er tilbøjelig til at mene, alene er Statens Kasse eller Overklassens Kasse, men at det er den Kasse, vi alle øser i, og som vi alle er interesserede i bliver forvaltet paa en forsvarlig Maade. Et anset finanskyndigt Medlem af dette høje Ting har sagt mig, at en Forøgelse af de lave Sæter ikke vilde indbringe noget af Betydning; jeg er ikke ganske sikker paa, at det er rigtigt; man maa huske paa, hvor uhyre mange Skatteydere det drejer sig om. Men det er, som sagt, slet ikke den Side af Sagen, jeg vil fremhæve.

De stadige Krav om højere Løn har

efter min Mening sin Grund i Trangen til at være med til at drage noget af Guldstrømmen til sig. Og det er forklarligt. I og for sig er der intet at sige til, at den nye Rigmandsklasse bruger mange Penge, og vi skal i det hele taget ikke lade haant om den; vi har jo draget uhyre Fordele af den gennem Merindkomstskatten. Men jeg tager neppe fejl, naar jeg siger, at det er den utiltalende Maade, hvorpaa disse nye Rigmænd har brugt deres let erhvervede Rigdom, som har bevirket, at mange Arbejdere er kommet paa den Tanke, at de ogsaa skal se at faa noget af Guldstrømmen. Man skal ikke heri se et ganske almindeligt Bevis paa grøn Misundelse, thi en Mand, der sidder smaat i det, føler med Rette en vis Bitterhed ved den ene Dag efter den anden at se en anden Mand øse Penge ud til Ting, som der ikke burde øses Penge ud til. Jeg tror, vi alle skal komme ind paa Besparelser, og fremfor alt tror jeg, at vi hver især skal give et godt Eksempel. Dette gælder ogsaa de Mennesker, som har været velhavende inden Krigen. Hvis der fra disses Side bliver vist et fornuftigt Levned, vil det virke som et godt Eksempel, saa at den nye Rigmandsklasse faar at føle, at det slet ikke er „fint“ at strø om sig med Guld for at brillere. En velhavende Mand kan bruge sin Velhavenhed til meget godt og meget smukt. Han kan hjælpe, hvor der er Trang i hans egen Bekendtskabskreds. Der sidder mangen en gammel og mangen en Kvinde, som har det ilde i disse Tider. Alle de, der generer sig for at klage, og som mange ikke saa let tænker paa, dem er der god Grund til at hjælpe; de, som man med et fremmed Udtryk kalder *pauvres honteux*, det er dem, der har det mest ondt i vore Dage. Man kan ogsaa bruge sine Penge til at støtte mange gode og smukke Formaal. Og i og for sig er der heller ikke noget ondt i, at man bruger dem til selv at gøre sig Livet bekvemt — men der er meget ondt i at bære dette til Skue, thi man har ikke Lov til at vække Forargelse, allermindst i de Tider, vi lever i.

Derfor tror jeg, det vilde være heldigt, om alle, hver i sin Kreds, vilde medvirke til at vise et godt Eksempel; og som jeg sagde før, det er min Overbevisning, at mange af de, jeg kan godt sige: overdrevne Krav, der i Øjeblikket stilles, netop har deres Aarsag i daarligere Eksempler. De, der har det godt, burde fremfor alt være interesserede i at med-